

עפ"ת 14274/08/20 - מדינת ישראל נגד תמייר מנסור

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 14274-08-20 מדינת ישראל נ' מנסור

בפני כבוד השופט אברהם בולוס
מערערת מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז חיפה-פלילי
נגד תמייר מנסור ע"י ב"כ עזה"ד יוסף ח'ורי
משב

פסק דין

לפני ערעור על קולת העונש בגין דינו של בית משפט לתעבורה בחיפה (כב' השופטת כ. פאר גינט) בפל"א
ליום 3223-07-19 (להלן: **גזר הדין**).

רקע וההיליכים

1. עפ"י כתוב האישום אשר הוגש לבית משפט קמא, ביום 7.7.19 המשיב נהג ברכב פרטי כשהוא בלתי מושחה
לנהיגה (מעולם לא הוציא) ולא ביטוח (להלן: **התיק הראשון**).

בכתב האישום בתיק הראשון יוחס למשיב ביצוע העבירות הבאות: נהיגה ללא ביטוח בנגד לסע' 2 לפקודת ביטוח
רכב מנועי, תש"ל 1970 (להלן: **פקודת הביטוח**) ונוהga ללא רישיון נהיגה - מעולם לא הוציא בנגד לסע' 10(א)
לפקודת התעבורה תשכ"א 1961 (להלן: **פקודת התעבורה**).

2. בדין מיום 25.6.20 שהתקיים בפני ביהם"ש קמא, המשיב ביקש לצרף להליך את תיק ת"ד 19-02-10101
במסגרתו הוגש נגדו כתוב אישום בשל נהיגה באופנו ללא רישיון נהיגה בנגד לסע' 10 לפקודת התעבורה;
נהיגה ללא ביטוח לפי סע' 2 א לפקודת הביטוח ונוהga בקלות ראש לפי סע' 62(2) לפקודת התעבורה -
 Heb. עבירות מיום 25.12.17 (להלן: **התיק השני**).

לבקשה זו ביהם"ש קמא נעתר והדין בשני התקדים אחד, המשיב הודה במיחסו לו בכתב האישום והורשע על יסוד
הוודאותו.

3. עוד חשוב להזכיר, כי עניינו של המשיב הופנה לקבלת תסקير מאות שירות המבחן וחו"ד של הממונה על
עבודות השירות.

התסקיר וחו"ד

עמוד 1

4. ביום 22.12.19 התקבל תסקير מטעם שירות המבחן לעניין העונש, בתמצית אצ"ן כי במסגרת נסקרו מצבו המשפחתית והאייש של המשב, בן 21 נשוי ואב לילדה בת שנה וחצי, מתקיים מקצבת נוכות עקב נוכות על רקע נפשי ופיזי. שירות המבחן התרשם, כי מצבו המשפחתית תורם לקשיי המשב להתבונן באופן ביקורת על מעשי. שירות המבחן סקר את עברו הפלילי של המשב, כולל 2 הרשותות קודמות בגין עבירות אלימות ותעבורה מהשנים 2018-2019; המשב ריצה בעבר עונש מאסר בפועל במשך 36 ימים שהוטל ביום 10.3.19 בתיק ת"פ 16898-07-18 בבימ"ש השלום בחיפה, בגין ביצוע עבירות אלימות וכן נהיגה ללא רישיון נהיגה. במסגרת תיק זה הוטל על המשב מאסר מותנה בן 6 חודשים שנייה בר הפעלה בתיק הראשון.

המשיב הודה בפני קצין המבחן כי נפג מספר פעמיים בעבר והסביר בכך שלא הקדיש מחשבה להשלכות מעשייו וכיוום הוא מכיר בבעיות שבתנהלותו וביטה רצון לקבל סיוע מקצועי. קצין המבחן התרשם, כי המשיב סובל מגיל צער מביעות תפקודיות והסתגלויות בשל יכולות קוגניטיביות וורבליות נמוכות; בעל קשיים בהצבת גבולות פנימיים ויסודות דחפים התנהגותיים ונוטה לפעול באופן אינטנסיבי מבלי שמצליה לשקל את השלכות מעשיו. בשל כך, שירות המבחן המליץ לדוחות את הדין בעניין המשיב ב - 4 חודשים כדי לשליו בהליך טיפול בשירות המבחן ולבוא בהמלצה מגובשת בעניינו.

5. בהתאם לתסקיר העדכני שהתקבל ביום 20.3.20, במהלך תקופת הדחיה ב"כ המשיב עדכן את שירות המבחן כי המשיב היה מעורב באירוע ירי, במהלךו נורה מספר יריות בחלקיו גופו והוא שווה בבית חולים לצורך טיפולו, ועל כן לא ניתן בתקופה הקרובה להשתלב בהליך טיפול בשירות המבחן. בשל כך, לא עלה בידי שירות המבחן לשליו בהליך טיפול.

6. ביום 3.10.19 התקבלה גם חוות' מאת הממונה על עבודות השירות לפיה נוכח עמדת המשטרה והתנגדותה, המשיב לא נמצא מתאים לריצוי עונשו באמצעות עבודות שירות בשל חשש להפעלת אלימות, ועל עמדה זו חזר הממונה גם בחו"ד מיום 10.12.19.

גזר דין

7. בಗזר דין ביהם"ש קמא עמד על מעשי החמורים של המשיב אשר חזר וביצע עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה כמשמעותם לא הוצאה רישיון, גם כאשר מאסר מותנה בן 6 חודשים מרחק מעל ראשוני; לחובת המשיב 2 הרשותות פליליות בשל ביצוע עבירות אלימות וכן הרשות בגין נהיגה ללא רישיון נהיגה, אשר לא מנעו ממנו לחזור על מעשיו, תוך סיכון משתמש הדרך וسلام הציבור.

בימ"ש קמא קבוע, כי מתחם העונש הראו נגע בין פסילה בפועל לתקופה של 3 חודשים ועד פסילה בפועל לתקופה של 5 שנים וכן רכיב מאסר הנגע בין מאסר מותנה לבין מאסר בפועל במשך 12 חודשים.

8. בים"ש קמא ציין, כי "אין מחלוקת כי מדובר בנאשם אשר יש להטיל עליו ענישה חמירה, שכן הוא אינו מפנים את חומרת מעשיו, וחוזר ומבצע עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה פעם אחר פעם, וזאת גם כאשר מאסר מותנה מרחק מעל ראשו".

עם זאת, לאור מצבו הבריאותי של המשיב והעובדת שהמשיב צפוי לעבור ניתוחים רבים ולהליך שיקומי, בים"ש קבוע כי "לא יהיה זה מתאים לגזר עליו עונש מאסר בפועל האחורי סוג ובריח", וזאת למוראות שביהם"ש קמא ציין

כי הוא עיר לכך שהמשיב לא יוכל לבצע עבודות שירות עקב מידע מודיעיני ולא עקב מצבו הבריאותי.

עוד קבוע ביום"ש כאמור, כי בנסיבות מקרה זה שהין חמורות, יש להטיל על המשיב עונשים אחרים מרתיעים.

9. בגזר הדין בית משפט קמא הורה על הארכת המאסר המותנה בן 6 חודשים שניתן בת"פ 18-07-16898.

בבימ"ש שלום בחיפה ביום 10.3.19 בשנתיים נוספות; הטיל על המשיב פסילה מלנהוג לתקופה של 48

חודשים; פסילה מותנית לתקופה של 12 חודשים; קנס בסך של 6,000 ₪ והתחייבות כספית.

טענות הצדדים

10. לגישת המערערת, שגה בהם"ש קמא עת נמנע מהפעלת המאסר המותנה ומהשתת עונש מאסר בפועל על המשיב; גזר הדין מעביר מסר סלחני כלפי המשיב אשר מסכן את הציבור ואינו הולם את נסיבות המקרה וחומרתו; כן Natürlich, כי הימנעות מהטלת מאסר בפועל אינה מתישבת אף עם קביעה ביום"ש קמא גזה"ד לפיה יש להטיל על המשיב עונשה מרתיעה שתציב לו גבולות, עם הפסיקה הנוגנת ורף העונשה המקובל במקרים כגון דא.

לטענת המערערת, הארכת עונש המאסר המותנה אינה מתישבת עם סעיף 55 (א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**) לפיו הכלל הוא הפעלת המאסר המותנה והחריג הינו הארכתו; בהתאם לפסיקה שיקול הדעת שלא להפעיל את התנאי הוא מצומצם, ומצב רפואי ונסיבות אישיות לא יכולים לבסס סטייה מהכלל.

כן Natürlich, כי במקרה דין לא התקיימו התנאים המקובלים בפסקה להארכת מאסר מותנה בהם מוצדק לסת לנאים הزادנות נוספת בדרך ישיר; המשיב לא הראה סימנים לשיקום אלא באופן ראשוני בלבד בהתאם למסקירתו הראשון הגם שהליך השיקום הופסק בעודו באיבו.

11. מנגד, המשיב התיצב לדין כשהוא יושב על כסא גלגלים. הוא טען כי לאחר שניתן גזה"ד של ביום"ש קמא וכעשרה ימים לפני הדיון שבפני, התרחש ניסיון שני לפגיעה בחייו במסגרת הוא נורה מספר יריות ברגלו ובבטן, היה מאושפז ושוחרר לפני מספר ימים.

המשיב סמן את ידיו על מסקנותיו של ביום"ש קמא. הוא טען, כי ביום"ש קמא שקל את כל הנסיבות והשיקולים הרלוונטיים לרבות מצבו הרפואי, נטילת האחריות והשינוי בדפוסי החיים של המשיב. לטענת המשיב העונש שהוטל הינו סביר, שכן אמם ביום"ש קמא האrik את עונש המאסר המותנה, אולם מנגד החמיר בקנס ובעתוקפת הפסילה שהוטלו מעבר לרף העונשה המקובל בנסיבות דומות ברכיביו עונשה אלה.

כן טען המשיב, כי ההליך השיקומי במסגרת שירות המבחן בעניינו הופסק בגין רצונו ובשל חבלתו הקשה; המשיב שהוא במעצר בית מלא החול מפתחת ההליך ולא הפר את תנאי המעצר והוא מביע חרטה על מעשיו.

בסוף טיפולו המשיב ביקש הזדמנות להגשת תיעוד רפואי עדכני המעיד על מצבו הרפואי, ולבקש זו נעתרת. ביום 13.9.20 המשיב הגיע פסיקה וכן תיעוד רפואי ממנו עולה, כי בתאריך 16.8.20 אושפז בשנית בבי"ח רמב"ם בשל פצעית ירי בבטן וברgel, כאשר מעברו פצעית ירי מלפני 7 חודשים; ביום 26.8.20 שוחרר לביתו במצב כללי טוב עם המלצות לביקורת בעוד חודש, נתילת משככי כאבים לפי הצורך ולויוי אמבולנס לביתו לאור מצבו, כן הוזהר כי בעמידה או הליכה קיים סיכון לנפילה.

בביקורת בביה"ח רמב"ם מיום 9.9.20 נמצא, כי מצבו הכללי של המשיב טוב, הוא התלונן על קשיי הליכה והומלץ להימנע ממאמץ גופני, למנוחה לפחות 3 חודשים, ופייזיותרפיה לרגל שמאל לרבות לטיפול ב-FOOT DROP.

כן צורף אישור מהרופא המטפל מקופת חולים כללית מיום 12.9.20, שבמסגרתו הרופא סקר את הפגיעה הקשות ברגלים ובבטן מהן סובל המשיב, וצין כי המשיב מתקשה בעמידה והליכה וזקוק לכיסא גלגלים ועזרה מלאה בכל הצרכים וברוב שעות היום

דין והכרעה

12. באשר לעבירה נהיגה בלתי מורשית, בהמ"ש העליון חזר והבהיר רבות כי עבירה זו מקפלת בחובה סכנה ממשית לפגיעה בעורבי אורח תמים ובמשמעותו הדרך: "לגופם של דברים, המבקש הנג' ברכב ללא רישון ולא ביטוח, תוך שהוא מסכן עורבי אורח.ברי, כי נהיגה בלי רישון משמעה הסטטוטורי נהיגה ללא כישורי נהיגה, ומילא סיכון חזות. ומעבר לכך נאמר לא אחת, כי משמעות נהיגה צאת, בהיעדר ביטוח, היא גם הטלת פיצוי הנפגעים על הציבור" (רע"פ 2666/12 אמיר עטאללה נ' מדינת ישראל, פסקה ז' (4.5.2011); רע"פ 23.4.12); ראו גם רע"פ 3104/11 נידאל פדילה נ' מדינת ישראל, פסקה ז' (4.5.2011); רע"פ 7810/16 לוי נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (30.10.16)).

עוד נקבע, כי "ראוי להחמיר עם נהגים צעירים אשר אינם בעלי כישורי נהיגה הנוטלים לעצם את החירות, נהגים ברכי רכב, ומסכנים בתנהלותם את עצם ואת כל משתמש הדרך. לדאבון הלב אירועים אלה מסתימים לא פעם בפיגועות בגוף ובנפש ואף בקטילת חי אדם" (עפ"ת (מחוזי ח') 2405-06-18 נайл סולטאן נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (20.06.2018) (20.06.2018).

13. לאור זאת לרוב, הענישה הרואה לעבירה חוזרת של נהיגה ללא רישון נהיגה, ועוד כאשר עומד ותלו נגד הנאשם מאסר מוותנה בגין אותה העבירה כוללת בחובה גם מאסר בפועל. (רע"פ 9455/17 מיכאל אחולאי נ' מדינת ישראל (18.12.2017); רע"פ 4477/11 אליו נחמן נ' מדינת ישראל (16.06.2011)).

14. בעניין חומרת העבירה ומדיניות הענישה לא יכולה להיות מחלוקת, אולם במקרה זה המחלוקת סבה סיבוב קביעתו של בהמ"ש קמא כי נקבע להימנע מהטלת מאסר בפועל תוך הארצת המאסר המותנה.

15. כידוע, מאסר מוותנה אמר לשמש כל הרתעה מפני ביצוע עבירות נוספות מלבד עבירות דומות בעבר (רע"פ 2472/15 שורצמן נ' מדינת ישראל, פסקאות 10-11 (21.5.15)). לפיכך בהתאם לסעיף 55 (א) לחוק העונשין הכלל הוא הפעלת המאסר המותנה וקבעו בסע' 56 (א) לאותו החוק, ניתן להאריך את המאסר המותנה במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו: "אשר לשיקוליו של בית המשפט בבאו לבחון את האפשרות להאריך מאסר על תנאי חלף הפעalto, יש להציג, כי הכלל לעניין זה הוא הפעלת המאסר, בהתאם להוראת סעיף 55(א) לחוק העונשין [...]. רק כאשר בית המשפט איננו רואה להשיט על הנאשם עונש מאסר, וכאשר הפעלת המאסר המותנה תוביל לתוצאה בלתי צודקת, מוסמך בית המשפט להורות "מטעמים שיירשמו" על הארצת תקופת התנאי ולא על הפעalto" (רע"פ 4902/14 צבאן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (16.7.14)); ראו גם רע"פ 7391/08 מחאג'נה נ' מדינת ישראל, פסקה 20

(14.9.2009)

מהאמור לעיל עולה, כי רק כאשר בית המשפט איננו רואה להשิต על הנאשם עונש מאסר, וכאשר הפעלת המאסר המותנה תוביל לתוכאה בלתי צודקת, מוסמך בית המשפט להורות "מטעמים שיירשו" על הארכת תקופת התנאי ולא על הפעלו.

16. במקרה זה הтельבטי רבות. Machad גיסא, לא הונחה בפני ביהם"ש קמא תשית משכנת לשיקום או לשינוי מהותי שלב בהתנהלות המשיב שיצדקו את הסטייה מדיניות העונשה הנוהga, הימנעות מהטלת מאסר בפועל והארכת המאסר המותנה; ומайдן גיסא, אפשרות זו נשללה מהמשיב שלא מבירה. המשיב לא הצליח להמשיך את הקשר עם שירות המבחן מעת חבלתו ומצבו הרפואי הקשה שנגoba בתיעוד רפואי רב. הייתה נוכנות והיה גם אפיק טיפול שהותאם למשיב, אולם, כאמור, הליר זה לא מוצח ונ��ע בתחילת בעל כורחו של המשיב.

17. מצבו הרפואי של המשיב קשה אף מרכיב, הוא סובל מחבלות קשות בבטן שאילצו גם להשתמש בקטטר לשתן, מקשי הליכה ואף נראה כי גם משיתוק בכף רגליו השמאליות זאת נוספת לנכויות הפיזיות והנפשיות מהן סבל מוקדם. המשיב נמצא להניח כי ישאר בעקב רפואי ארוך ולכל הפתחות בתקופה הקרובה יהיה מוגבל עד מאד ב움ידה וגם בניידות. אלה הן נסיבות כבדות משקל ששובילות במקרה זה לדחית הערעור, שכן נראה כי שיקולי הצדק מティים את הCPF למתן הזדמנות נוספת למשיב; הגם שספק אם במסגרת מסטרו ניתן לספק למשיב את הטיפול הרפואי המורכב, המשולב והאינטרנציוני הדרושים.

18. יתרה מכך, יש להניח כי נוכח מרכיבות חבלתו והגבלותו, המשיב, גם אם ירצה בכך, יתקשה עד מאד לחזור לסورو, לנוהג ללא רישיון תוך סיכון משתמשי הדרך. אמן אין ודאות בהנחה זו, אך הדבר בהחלט מהוועה חיזוק למסקنتי.

19. תימוכין נוסף למסקנתי אני מוצא גם בעובדה שבסתופו של דבר העונש שנקבע הינו סביר, שכן ביהם"ש החמיר בקביעת רכיבי העונש האחרים כמו הפסילה בפועל. נוסף לכך את מעצר הבית הממושך בו שהוא המשיב בתיק הראשון למשך שנה, ובכך הושגה תוכאה מקובלת, מאוזנת ומרתיעה במידה לא מבוטלת וגם מעבירה את המסר בדבר חומרת מעשי המשיב.

20. מכל האמור לעיל, מורה על דחית הערעור

ניתנה היום, כ"ח אלול תש"פ, 17 ספטמבר 2020, בנסיבות
ב"כ המערערתעו"ד רונית סופר, ב"כ המשיבעו"ד יוסף חורי
והמשיב בעצמו.